

Zkoušení odrud pro ekologické zemědělství

V roce 2016 proběhl druhý rok zkoušek pro Seznam doporučených odrůd (SDO) v režimu ekologického zemědělství. Jejich cílem je zajistit zemědělcům dostatek informací o vlastnostech odrůd při pěstování v ekologickém systému hospodaření. Zkoušky organizuje ÚKZÚZ, Národní odrůdový úřad, odborným garantem je PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

Ve sklizňovém roce 2016 byly kromě pokusů s jarními pěstenci setou a jarním ječmenem založeny i pokusy s odrůdami ozimé pšenice seté. Zájem o provádění odrůdových pokusů v režimu ekologického zemědělství (EZ) přirozeně souvisí s nárůstem ploch orné půdy v tomto systému pěstování. Pokusy byly založeny na lokalitách České Budějovice, Ruzyň, Rovensko (okr. Šumperk) Uhřetěves a Zvlkov, na pozemcích zařazených v EZ.

Odrůdy byly vysazeny na parcelách o velikosti 10 m² ve čtyřech opakováních se znáhodněným pořadím odrůd (úplně znáhodněné bloky). Ošetřování během vegetace odpovídalo zásadám ekologického pěstování, tj. bez použití průmyslových hnojiv a pesticidů. V boji proti plevelům bylo použito pouze mechanické ošetření vláčením prutů vými bránami (1–2 zásahy v průběhu krétna) podle konkrétních podmínek zkoušební lokality.

Základní principy a hodnocené znaky se nelišily od odrůdových pokusů vedených v konvenčních podmínkách. Odolnost odrůd proti chorobám byla hodnocena devítibodovou stupnicí 9–1, kdy 9 = bez výskytu, 1 = totální napadení. Ve srovnání s odrůdovými pokusy v konvenčním režimu bylo hodnocení rozšířeno o znaky významné z pohledu ekologického pěstování:

- Intenzita zaprevčení v metání
- Pokryvnost porostu (DC31-32)
- Pokryvnost porostu (DC51-59)
- Vzdálenost praporového listu
a klasu
- Délka praporového listu
- Šířka praporového listu
- Délka klasu
- Počet zrn v klasu – laborať

Jarní pšenice setá

Ve druhém zkoušení v roce 2016 byly do pokusů zahrnuty čtyři odrůdy jarní pšenice – Astrid (E), Izzy (A), Lotte (A) a Quintus (B). Seti proběhlo na přelomu března a dubna (30. 3. až 6. 4.), velikost výsevu byla 5 MKS. Odrůda Quintus měla problémy se vzcházením na lokalitě Uhlíněves, ve všech opakováních byla nekompletní a mezerovitá, což mělo zásadní vliv i na konečný výnos. Infekční tlak chorob byl středně vysoký až nízký. Výskyty padlí pšenice (padlí travníky) na listu i v klasu byly velmi nízké. Žlutá rzivost pšenice (rez pleťová), která dominovala v předchozím ročníku na všech lokalitách, se významněji vyskytla pouze na lokalitě Uhlíněves. Výskyty hnědé rzivosti pšenice (razi pšeničné) a listových skvrnitostí byl středně vysoký. Na sraženky v době sklizně odrůdy obecně reagovaly snížením objemové hmotnosti a odrůda Quintus i snížením čísla pokesu. Nejvyšších výnosů dosáhla odrůda Izzy.

Ozimá pšenice setá

Do pokusů s ozimou pšenici setou bylo zařazeno osm odrůd – Annie (E), Baltius (A), Bernstein (A), Cimmmanovaraná (E), Gordian (B), Penelope (A), Sultan (A) a Zeppein (A). Výsevek byl 4 MKS v řepařské oblasti

Pšenice setá jarní – průměrné hodnoty významných hospodářských vlastností v roce 2016

Znak
Jednotka
Výnos
vha
%
Komplex listových skvrnitostí pšenice
9-1
Hnědá rzivost pšenice
9-1
Začátek metání
dny
g
Hmotnost 1000 zrn
ks/m²
Počet produktivních klasů
m
Délka rostlin
9-1
Intenzita zaplevelení v metání
9-1
Pokryvnost porostu (DC31–32)
9-1
Pokryvnost porostu (DC51–59)
cm
Vzdálenost praporcového listu a klasy
mm
Délka praporcového listu
mm
Šířka praporcového listu
mm
Délka klasu
ks
Počet zrn v klasu – laboratoř
%
Obsah dusíkatých látek v sušině
g/l
Objemová hmotnost
s
Číslo poklesu – šrot
%
Obsah mokrého lepku
ml
Sedimentační test – Zeleny
Gluten index

Pšenice setá ozimá – průměrné hodnoty významných hospodářských vlastností v roce 2016

[illegible]

Ječmen jarní – průměrné hodnoty významných hospodářských vlastností v roce 2016

Znak																																								
Jednotka	Výnos		Výnos		Padlí ječmene na listě		Délka rostlin		Počet produktivních stébel		Délka praporc. listu		Šířka praporc. listu		Počet zrn v klasu – laboratoř		Poškození porostu po 1. vláčení		Poškození porostu po 2. vláčení		Délka klasu		Hmotnost 1000 zrn – ze zrna >2,0 mm		Podíl >2,8 mm		Podíl >2,5 mm		Podíl předního zrna		Objemová hmotnost		Obsah N-látek v zrně		Obsah škrobu					
	úha	%	9-1	cm	ks	mm	mm	ks	9-1	9-1	mm	g	%	%	%	%	%	g/l	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%						
Arit	4,74	107	7,7	67	528	113	7	21	8,1	8,0	72	46	76	19	95	640	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6
Grace	4,34	98	4,9	63	511	103	6	21	8,4	8,2	76	48	72	23	95	664	11,0	63,9	11,0	664	11,0	63,9	11,0	664	11,0	63,9	11,0	664	11,0	63,9	11,0	664	11,0	63,9	11,0	664	11,0	63,9	11,0	
Heris	3,95	89	7,7	66	493	94	7	20	8,3	8,2	76	45	68	25	93	661	11,9	62,2	63,9	11,9	661	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6
Solist	4,65	105	7,4	68	559	94	5	22	8,3	7,9	77	44	71	23	94	640	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6	10,8	64,2	63,9	11,0	664	11,9	62,2	63,6
Průměr	4,42																																							
MD 0,05	0,49	11	1,3	3	53	21	1	2	0,3	0,6	6	2	7	5	3	14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet pokusů	5		2	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Jarní ječmen

Na přelomu března a dubna byly vyšetřeny čtyři nesladnické odděly jarního ječmene – Heris, Azit, Grace a Solist. Vyzházeli ječmene bylo bez problémů. Odnožování na většině lokalit nastalo na počátku května. Nejdivnější bylo zaznamenáno v Uhřetěvsi – již na počátku posledního dubnové dekády. Sloupkování probíhalo v poslední květnové deádě. V době od 7. do 16. června byl zaznamenán začátek mětání. Plná zralost porostů nastala na přelomu července a srpna. Všechny pokusy byly sklizeny a výnosové vyhodnoceny. Do celkového průměru nebyla zahrnuta dvě opakování pokusu v Ruzyňi, která byla velmi řídká, nevyrovnaná, vírem sucha mysly nedomataná a navíc tam došlo i k poškození žačji.

Výskyt padlí ječmene (padlí travního) na listech nebyl příliš silný, kromě otrůdy Grace, která je proti padlí méně odolná. U této otrůdy byl nejsilnější výskyt v Uhřetěsi, kde byly porosty výšší a husté. Napadení zmíněné otrůdy tam bylo hodnoceno na čtyři body ze stupnice 0–1.

Vyskytl hnedě zřizovst jectmeme
(izai jectně), stejně tak jako spály
jectmeme (tynctiosporitové skv-
nitosti) a různování klasů jectmeme
(fuzazi) v klasě byl velmi nízký.
Komplex hnědých skvinitosti byl
ve větší míře zaznamenán pouze
v Českých Budějovicích.

Hustota porostů byla v průměru kolem 500 produktivních klasů na m².

Poléhání rostlin bylo zaznamenáno pouze na lokalitách Rovensko (nepatrný výskyt) a Uhlíněves (slabší až střední poléhání). Nejhuře hodnocenou odrudou v Uhlíněvsi byla odrůda Solist (5 bodů).

Obsah dusíkatých látek ve skliděném zrně se pohyboval kolem 11 %, obsah škrobu byl v rozpětí 62,2 % (Hers) až 64,2 % (Azvíl). Podíl předchlivo zrna byl vysoký, pohyboval se v rozmezí 93–95 %.

Ve výnosovém roce 2017 je na základě zájmu udržovatelů nebo zmocřenců zastupujících registrovaných odrůd a rozhodnutí komise pro SDO v EZ zařazeno do ověřování šest odrůd jarní pšenice, pět odrůd jarního ječmene a osm odrůd ozimé pšenice.

Pokusy pro doporučování odrůd budou letos pokračovat, již třetím rokem. První ucelené výsledky o kvalitativních parametrech, kterých odrůdy dosahují v podmínkách ekologického zemědělství, lze tedy očekávat již koncem roku.

Pro Českou technologickou

**platformu pro ekologické
zemědělství připravili**

Ing. Olga Dvořáčková
ÚKZÚZ, Národní odrůdový

úřad
Ing. Vladimíra Horáková
ÚřKŽÚZ, Národní odrůdový
úřad

